

Amaia Izaola

SOZIOLOGOA

“Integratzeko erraztasun handiagoa dute emakumeek”

Bertokoen eta etorkinen arteko harremanak ikertu ditu Amaia Izaola (Getxo, 1957) EHUko soziologia irakasleak. 2013an, bere doktorego tesian, jatorriaren arabera etorkinak sailkatzeko sortzen ditugun eskemak aztertu zituen, baita etorkinek bertokoez dituzten irudi kolektiboak ere. Norabide biko begirada horien azterlana bildu zuen 2016an argitaratutako *Miradas Cruzadas: La Construcción Social de la Otridad* liburuan.

TESTUA | JABI ZABALA
ARGAZKIAK | IÑIGO AZKONA

KUADRILLAZ HARAGO

“Azken etorkinen olatu handia baino lehenago heldutako marokoarrak, euren erlijioa eta kultura utzi gabe, errazago egin dira hemengo gizartera. Egia da kolektiboa txikia denean behartuago zaudela integratzera. Zenbat eta gehiago izan, nukleo itxiagoak sor daitezke. Parkean ere, nork bere hizkuntzakideekin biltzeko joera du. Tira, kuadrillak beti egon izan dira, baina kuadrilla horretatik ateratzen zarenean gertatzen dena interesatzen zait. Zer gertatzen da metroan ez duzunean jesarri nahi pertsona baten ondoan, bere itxuragatik beste nonbaitekoa dela dakizulako? Hori gertatzen ari da”.

Zeintzuk dira aztertu dituzun etorkin taldeak?

Errumaniarrak, marokoarrak, boliviarrak, senegaldarrak, kolonbiarrak eta txinatarrak. Euskal Herrian gutxienez bost urte eman dituzten gizon eta emakumeak izan behar ziren, lana zutenak edo berriki lana galdutakoak, baliabide ekonomikoek ez zezaten euren integrazioari buruzko iritzian gehiegi eragin.

Etorkinak sailkatzeko eskema tipiko edota idealak sortzen ditugu gizarte hartzaileotan. Nola sortzen ditugu?

Nagusiki sumatzen ditugun zenbait gauzetan oinarritu ohi ditugu, euren jatorriaren arabera eta profil fenotipikoen arabera berehala etiketatzen ditugu-eta. Ondoren, ezaugarri horien arabera, gehiago edo gutxiago hurbilduko gara haiengana.

Zure liburuan ikuspegi bikoitzaz mintzo zara: batetik, jatorrizko

nazio bera izateak partekatutako ezaugarriak ematen ditu; baina bestetik, euren ustezko identitate kolektiboa gurearekin kontrastatzea eragiten du.

Bai, aztertu nahi nuen ea guk jatorriaren arabera haietaz ditugun iritzia edo tipifikazioak bat ote datozen beraien ustez guk ditugun iritziekin. Alderantzizko norabidea ere interesatzen zitzaidan, behatzeko noraino ikusten zuten euren burua gizartean txertatuta. Gaztelania dela eta, printzipioz jatorri jakin batzuetako zenbait talde hurbilago sentitu beharko lirateke, kolonbiarrak eta boliviarrak kasu.

Eta hala da?

Bai, oro har bai, baina egia da badela distortsioa sortzen duen elementu bat. Errumaniarrak adibidez, Europar Batasunekoak izanik, ustez hurbilago ikusi behar zuten beren burua. Baina urruntasun pertzepzioa sumatzen da, bai gudan beraiekiko

TOPIKOAK. ERAIKUNTZA SOZIALA DIRA TOPIKOAK, BAINA ERREALITATETIK GUTXI DUTE ETA MEKANISMO ASKOREN ERAGINPEAN ERAIKITZEN DITUGU. BOLO-BOLO DABILTZAN IRITZIEK ETA HEDABIDEK ERAGIN HANDIA DUTE.

zein beraiengan gurekiko, errumaniar ijitoen faktore etnikoa tartean delako. Boliviarrakin ere antzera gertatu zait, latinoamerikarrak izanik ere, urruntasun pertzepzio gehiago dago euren artean. Aldagai etnikoa dago hemen ere, hirietakoek gugandik hurbilago ikusten dute euren burua nekazal guneetakoek baino.

Zer hipotesi zenuen eta zer ondorio atera duzu?

Nire abiaburua zen etorkinez ditugun irudiek geroz eta eragin handiagoa izango dutela gure gizarte harremanetan, baldintzatu egingo dituztela integratzeko erak. Esaten erraza da, baina frogatu egin behar da. Hipotesia baieztatu dut, ustekabeko era batean gainera. Izan ere, etorkinen kolektibo batzuek geure marko kognitibo berak erabiltzen dituzte beste etorkin kolektiboetarako. Gurekiko ere badituzte guk darabiltzagun topiko berak, itxiak garelara eta horrelakoak.

Gizon eta emakumeen artean ezber-

dintasanak aurkitu dituzu?

Oro har integratzeko erraztasun handiagoa dute emakumeek. Honetan amatasunak garrantzia du. Adibidez, emakume koloniar batek zera esan zidan: "Autobus geltokia magikoa da, emakume guztiok berdinak gara bertan". Gizon koloniar batek, aldiz, kontatu zidan berari asko kostatu zitzaioela bere tokia egitea, eta bere hitzetan, emazteak "Koloniatik iritsi eta biharamunean bazuen kuadrilla".

Etorkinak ondo hartuak dira hemen?

Kanpotik datozenak ondo hartuak izan daitezten baldintza onak daude, sozialak eta egiturazkoak, ez baitira etorkin kopuru handiak. Ikerketaz geroztik, egoera zertxobait aldatu da, krisia egon da tartean, eta errefuxiatuen gaia agertu da. Kalean egoera txartu duten kontu batzuk agertu dira, aurrejuzguak-eta, baina beste leku batzuetan baino gutxiago.

Liburuan diozunez, kolektiboki sortzen dugun urruntasun-hurbiltasun eskalan jatorri batzuetakoak urru-

negi ezartzen ditugu, "kulturaliki ez bateragarri" moduan sailkatzeraino.

Agerikoa da hori. Lehen-lehenik hizkuntza dago, eta gero badira partekatzen zailagoak diren elementuak, kultura edo erlijioa kasu. Hizkuntzak eta kulturak gizarte harremanak baldintzatzen dituzte, baina egia da, halaber, denboraren poderioz harremanak naturaltasun gehiagorekin egiten direla. Badira beren baitan ixten diren talde batzuk eta eurekin espazioak partekatzea zailagoa zaigu.

Topikoak eraikuntza sozialak dira, denok lehen hurbilketa baterako erabiltzen ditugun arren.

Bai, badira, baina errealitatetik gutxi dute eta mekanismo askoren eraginpean erakitzen ditugu. Bolo-bolo dabiltzan iritziak eta hedabideek eragin handia dute topikoetan. Gero zurrumurruak hedatzeko dugun joera maltzurra dago, sakelakoaren bidez-eta. Gazteen arteko liskar baten berri izan orduko, kanpotarrak badira, munta handiagoa ematen zaio eta gaiarekin ezberdin jokatu ohi dugu. ●